

Euroopan yhteisöjen
virallinen lehti

ISSN 1024-302X

C 410

41. vuosikerta

30. joulukuuta 1998

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö	Sivu
	I <i>Tiedonantoja</i>	
	
	II <i>Valmistavat säädökset</i>	
	Talous- ja sosiaalikomitea	
	Lokakuun 1998 istunto	
98/C 410/01	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston direktiiviksi savukkeiden verojen lähentämisestä annetun direktiivin 92/79/ETY, muun valmistetun tupakan kuin savukkeiden verojen lähentämisestä annetun direktiivin 92/80/ETY ja muista valmistetun tupakan kulutukseen kohdistuvista veroista kuin liikevaihtoveroista annetun direktiivin 95/59/EY muuttamisesta”	1
98/C 410/02	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi yhteisön koulutusalan Sokrates-toimintaohjelman toisesta vaiheesta”	2
98/C 410/03	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston päätökseksi yhteisön ammatillista koulutusta koskevan Leonardo da Vinci -toimintaohjelman toisesta vaiheesta”	6
98/C 410/04	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi yhteisön Nuoriso-toimintaohjelmasta”	11

Hinta: 6,50 ecua

(Jatkuu kääntöpuolella)

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö (<i>jatkuu</i>)	Sivu
98/C 410/05	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston direktiiviksi 14 päivänä helmikuuta 1994 annetun neuvoston direktiivin 94/4/EY muuttamisesta ja Saksaan ja Itävaltaan sovellettavan väliaikaisen poikkeustoimenpiteen voimassaolon jatkamisesta”	14
98/C 410/06	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheista: – ”Ehdotus neuvoston direktiiviksi tietynlaisia jäsenvaltioiden välisiä tavaroiden yhdistettyjä kuljetuksia koskevista yhteisistä säännöistä annetun neuvoston direktiivin 92/106/ETY muuttamisesta”, ja – ”Ehdotus neuvoston direktiiviksi tiettyjen yhteisössä liikkuvien tieliikenteen ajoneuvojen suurimmista kansallisessa ja kansainvälisessä liikenteessä sallituista mitoista ja suurimmista kansainvälisessä liikenteessä sallituista painoista annetun neuvoston direktiivin 96/53/EY muuttamisesta”	16
98/C 410/07	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) tietyille ammattinsa harjoittamisesta tilapäisesti estyneille maidon tai maitotuotteiden tuottajille esitettävästä korvaustarjouksesta”	19

II

(Valmistavat säädökset)

TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston direktiiviksi savukkeiden verojen lähentämisestä annetun direktiivin 92/79/ETY, muun valmistetun tupakan kuin savukkeiden verojen lähentämisestä annetun direktiivin 92/80/ETY ja muista valmistetun tupakan kulutukseen kohdistuvista veroista kuin liikevaihtoveroista annetun direktiivin 95/59/EY muuttamisesta”⁽¹⁾

(98/C 410/01)

Neuvosto päätti 3. heinäkuuta 1998 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 99 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut talous-, raha- ja valuutta-asiain jaosto valitsi Philip Noordwalin ainoaksi esittelijäksi.

Talous- ja sosiaalikomitea nimitti Philip Noordwalin yleisesittelijäksi ja hyväksyi 13.–15. lokakuuta 1998 pitämässään 358. täysistunnossa (lokakuun 15. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 91 ääntä puolesta, 1 vastaan, ja 4 pidättyi äänestämästä.

1. Komission asiakirjan pääsisältö

1.1. Direktiiviehdotuksen tavoitteena on tehdä tiettyjä teknisiä muutoksia savukkeiden (92/79/ETY) ja muun valmistetun tupakan (92/80/ETY) verotusta koskevaan direktiiviin sekä muita valmistetun tupakan kulutukseen kohdistuvia veroja kuin liikevaihtoveroa koskevaan direktiiviin (95/59/EY).

1.2. Direktiiviehdotuksella pyritään erityisesti siihen, että jäsenvaltiot soveltavat entistä joustavammin valmisteveroa, joka ei saa alittaa kysytyimpien savukkeiden osalta 57 prosenttia vähittäismyyntihinnasta. Tavoitteena on helpottaa etenkin vähittäismyyntihintojen määräämistä siten, että otetaan huomioon inflaatio ja talousarvion asettamat vaatimukset.

1.3. Lisäksi direktiivissä sopeutetaan sikareiden ja muiden tupakkavalmisteen vähimmäisvalmisteveroa siten, että otetaan huomioon inflaatio (vähimmäisverokanta vähittäismyyntihinnasta on sikareille ja pikkusikareille 5 % tai 9 ecua kilolta, savukkeiksi käärittävä-

tupakalle 30 % tai 24 ecua kilolta ja piipputupakalle 20 % tai 18 ecua kilolta; tammikuun 1. päivästä 2001 lähtien vastaavat luvut ovat 10, 25 ja 19 ecua).

1.4. Järjestelmä tarkistetaan joka viides vuosi (toistaiseksi tarkistus on tehty joka toinen vuosi).

2. Talous- ja sosiaalikomitean huomiot

2.1. Talous- ja sosiaalikomitea toteaa, että komission ehdottamat muutokset tupakkatuotteiden verotuksen lähentämisestä annettuihin perusdirektiiveihin ovat luonteeltaan pääasiassa teknisiä.

2.2. Alan verotusrakenteeseen ei aiota tehdä muutoksia.

2.3. Teknisillä muutoksilla pyritään pääasiassa parantamaan yhtenäismarkkinoiden toimivuutta sekä antamaan jäsenvaltioille mahdollisuus hoitaa savukkeiden ja muiden tupakkatuotteiden valmisteverotusta siten, että ne ottavat huomioon talousarvion ja kansantervey-

⁽¹⁾ EYVL C 203, 30.6.1998, s. 16.

den asettamat vaatimukset sekä petostentorjunnan tarpeet.

2.4. Talous- ja sosiaalikomitea kannattaa direktiiviehdotusta.

Bryssel 15. lokakuuta 1998.

*Talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi yhteisön koulutusalan Sokrates-toimintaohjelman toisesta vaiheesta”

(98/C 410/02)

Neuvosto päätti 15. syyskuuta 1998 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 198 artiklan nojalla pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut sosiaali-, perhe-, koulutus- ja kulttuuriasiain jaosto antoi lausuntonsa 16. heinäkuuta 1998. Esittelijä oli José Rodríguez García Caro.

Talous- ja sosiaalikomitea päätti nimittää José Rodríguez García Caron yleisesittelijäksi valmistelemaan lausuntoa.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 13.–15. lokakuuta 1998 pitämässään 358. täysistunnossa (lokakuun 15. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 90 ääntä puolesta eikä yhtään vastaan 1:n pidättyessä äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Talous- ja sosiaalikomitea on antanut kaksi Sokrates-ohjelman ensimmäiseen vaiheeseen liittyvää lausuntoa. Lausunto päätösehdotuksesta, jolla ohjelma perustettiin, hyväksyttiin komitean 27.–28. huhtikuuta 1994 pitämässä täysistunnossa. Päätöksen muutosehdotusta koskeva lausunto hyväksyttiin täysistunnossa 28. toukokuuta 1997.

Lausunnoissa esitetyistä huomioista komitea toteaa kaksi seikkaa:

- Komitean kannat on otettu hyvin huomioon ohjelman suunnittelussa ja toteutuksessa. Sekä ohjelman ensimmäisessä vaiheessa että nyt esitetyssä ehdotuksessa on seikkoja, joita komitea aikanaan puolsi.
- TSK mainitsi aikanaan myös muutamia ohjelman arvioinnissa havaituista ongelmista, ja niitä käsiteltiin annetuissa lausunnoissa. Ensimmäiselle vaiheelle myönnettyjen varojen riittämättömyys, liiallisesta ha-

jauttamisesta johtuvat tiedotus- ja koordinoitioingelmat sekä tarve varmistaa tulosten levitys olivat eräitä ennustettuja ongelmia, jotka ovat toteutuneet ohjelman edetessä.

Luotamme siihen, että komitean huomiot saavat tulevaisuudessakin suopean vastaanoton ja että Sokrates-ohjelman toteutuksessa ilmenneet ongelmat saadaan hallintaan tai voitettua kokonaan.

1.2. Ohjelman ensimmäisessä vaiheessa saavutetut hyvät tulokset ja tarve syventää Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 126 artiklassa annettua tehtävää antavat oikeutuksen käsillä olevalle päätösehdotukselle, josta talous- ja sosiaalikomiteaa pyydetään antamaan lausunto.

2. Yleistä

2.1. Komitea suhtautuu myönteisesti päätösehdotukseen, ja se on tyytyväinen, että yhteisön Sokrates-toimintaohjelmaa jatketaan sen toisella vaiheella. Edistämme ja tuemme uuden vuosituhanen kynnnyksellä

yhtä unionin kansalaisuuden peruspilareista, mahdollisuutta laadukkaaseen koulutukseen, jonka avulla Euroopan kansalaiset kykenevät kohtaamaan nyky-yhteiskunnan heille asettamat kilpailuhaasteet.

2.2. Joskus päällekkäistenkin tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävien ohjelmien ja toimien lukuisuus edellyttää koordinoinnin ja yhteistyön lisäämistä, jotta voidaan varmistaa toteutettavien toimien ja myönnettävien varojen käytön tehokkuus.

Tästä syystä komitea katsoo, että on asianmukaista ja myönteistä ryhtyä yhteisvaikutuksen muiden koulutukseen liittyvien yhteisötoimien kanssa mahdollistaviin toimiin.

2.3. Sokrates-ohjelman ensimmäisestä vaiheesta antamassaan lausunnossa komitea suositti, että ohjelman toiminto, jonka kohteena ovat siirtotyöläisten, romanien, liikkuvan väestön ja kiertävien ammattinharjoittajien lapset, ulotettaisiin koskemaan jäsenvaltioissa oleskelevien pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden lapsia, kunnes heidän laillinen asemansa on ratkaistu. Liitteistä, joissa esitellään toisen vaiheen toiminnot, ei käy ilmi, että näitä henkilöitä varten olisi suunniteltu mitään toimenpiteitä.

Muukalaisviihamielisten ja rassistien asenteiden leviäminen unionin jäsenvaltioiden alueella vaatii, että ryhdytään kaikkiin mahdollisiin toimiin näiden perusoikeuksien vastaisten käytäntöjen, tapojen ja ideologioiden kitkemiseksi. Tästä syystä lopullisessa päätöstekstissä tulisi edellä mainittujen ryhmien yhteydessä mainita nimenomaisesti pakolaiset ja turvapaikanhakijat. Näin puolustettaisiin edelleen kansalaisoikeuksien Eurooppaa.

2.4. Tasavertaisten mahdollisuuksien periaatteen kunnioittamisen sekä esimerkiksi rahallisen tuen määristä päätettäessä vammaisten hakijoiden suosimisen tulee näkyä konkreettisesti päätösehdotuksessa. Tässä yhteydessä tulee korostaa erityisesti tarvetta ottaa käyttöön varainjaon korjausmekanismeja, joilla taataan, että pienituloiset ja vähävaraiset saavat suurempia tukia ja apurahoja.

On varmistettava, ettei tulotaso ole tekijä, joka haittaa osallistumista Sokrates-ohjelman toimiin.

2.5. Menettelyjen ja rakenteiden yksinkertaistamisen avulla ohjelman toisessa vaiheessa voidaan parantaa ohjelman hallintoa. Komitea kannattaa tätä organisatorista ja toiminnallista muutosta ja uskoo, että sen avulla voidaan tehostaa koko Sokrates-ohjelmaa.

Näitä toimia on kuitenkin tarpeen tukea lisäämällä ohjelmaa koskevaa tiedotusta, jotta tietoa on kaikkien Sokrates-ohjelmasta mahdollisesti kiinnostuneiden kansalaisten saatavilla. Tietotaidon eurooppalaiset keskuksset voivat tarjota mainion työkalun tiedottamiseen ja tulosten levittämiseen.

2.6. Opettajien ja oppilaiden liikkuvuus ohjelman toimien puitteissa on yksi ohjelman keskeisistä osista. Komission tietojen mukaan yhteisön 4 miljoonasta opettajasta 60 000 on työskennellyt kotimaansa ulkopuolella. Oppilaista on samansuuntaisia prosenttilukuja. Ohjelmaan osallistuneiden henkilöiden liikkuvuutta kuvaavat luvut eivät kuitenkaan kerro, kuinka usein samat henkilöt saavat tukea useammin kuin kerran.

Komitea kehottaa aiemman Sokrates-ohjelmaa koskevan lausuntonsa tapaan komissiota ja jäsenvaltioita ottamaan käyttöön varainjako- ja valvontamekanismeja, joilla pyritään mahdollistamaan mahdollisimman monien osallistuminen ohjelmaan ja estämään tukitoimien kasaantuminen tietyille henkilöille tai oppilaitoksille.

2.7. Komitea katsoo, että toisen vaiheen toteuttamiseen varatut määrärahat antavat tietyt takeet varojen riittävydestä Sokrates-ohjelman hankkeisiin ja tukiin. Tämä vastaa komitean useaan kertaan esittämiä suosituksia Sokrates-ohjelman ja sitä edeltäneiden ohjelmien määrärahojen lisäämisestä.

Myönnettyt varat eivät kuitenkaan vaikuta liiallisilta, sillä nykyisiin toimiin liittyvien uusien toimien kehittäminen, ehdotettujen hankkeiden varma lisääntyminen, unionin ulkopuolisten maiden osallistumismahdollisuuksien suunniteltu lisääminen sekä tarve vastata Sokrates-ohjelman korkeakoulu-yhteisössä herättämiin odotuksiin saattavat aiheuttaa sen, että varat ovat niukat kysynnän määrään verrattuna.

2.8. Käytettävissä olevien määrärahojen tarjonnan ja hanke- ja tukihakemusten edellyttämien varojen kysynnän muodostamassa yhtälössä komitea suosittaa edelleen laadun asettamista määrän edelle. Sokrates-ohjelma on vakiintunut ja saanut yleistä tunnustusta, ja tämän vuoksi etusijalle tulee asettaa hankkeiden määrän

sijasta niiden laatu ja koulutuslalle tulevaisuudessa tuottama hyöty.

Yksi ohjelman uuden vaiheen suurimmista haasteista koskee toteutettujen hankkeiden tuloksista tiedottamista. Siksi tulee pyrkiä laadukkaisiin hankkeisiin, joille taataan riittävä rahoitus, eikä pitää määrää Sokrates-ohjelman myönteisenä arvosteluperusteena.

2.9. Uuden viestintäteknologian käyttöä tulee edistää ohjelman toiminna. Komitea yhtyy päätösehdotuksessa esitettyihin näkemyksiin multimedian merkityksestä opetuksessa.

Aiheesta ”Valkoinen kirja koulutuksesta: Oppiminen ja opettaminen – kohti kognitiivista yhteiskuntaa” antamassaan lausunnossa komitea oli multimediaohjelmista sitä mieltä, että yhteisön on aika tehdä päätös eurooppalaisten multimedialälineiden käyttämisestä sekä opettajien täydennyskoulutuksesta uusien teknikkoiden käyttöön, niin että he pystyvät hyödyntämään niitä ja opettamaan niiden käyttöä.

Sokrates-ohjelman avulla näille sanoille on mahdollisuus antaa todellista sisältöä. Ohjelman sisältämät toimet herättävät luottamusta siihen, että uusi teknologia otetaan käyttöön ja se yleistyy opetuksessa.

2.10. Komitea arvostaa, että ohjelmassa sallitaan mita erilaisimpia koulutushankkeiden hakumenettelyjä. Komitea katsoo, että toimien näin avoimen osallistumisen ja käyttöoikeuden avulla on mahdollista mukautua uusiin innovaatioihin ohjelman koko toteuttamiskauden ajan.

2.11. Komitea kehottaa jäsenvaltioita tukemaan yhteisön ponnistuksia koulutuksen eurooppalaisen ulottuvuuden vahvistamiseksi ja laadukkaan koulutuksen edistämiseksi. Ilman valtioiden aktiivista osallistumista ohjelman tarjoamat hyödyt eivät välity kansalaisille. Tiedotuksen tehostaminen, osallistumisen esteiden poistaminen edistämällä tutkintojen ja opintojaksojen vasta- vuoroista tunnustamista sekä tietojen levittäminen hankkeiden tuloksista jäsenvaltioissa ovat eräitä jäsenvaltioilta vaadittavista toimista.

2.12. TSK kiinnittää komission huomion Sokrates-ohjelman merkitykseen kansalaisyhteiskunnassa ja katsoo, että talous- ja yhteiskuntaelämän toimijat tulee ottaa ohjelman uudessa vaiheessa entistä tiiviimmin mukaan ohjelman toteuttamiseen.

3. Erityistä

3.1. Aiheesta ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös yhteisön Sokrates-toimintaohjelmasta tehdyn päätöksen 819/95/EY muuttamisesta” antamassaan lausunnossa komitea toivoi, että Comenius-toiminnon varoja lisättäisiin mahdollisimman paljon.

Komitea suosittelee, että tälle toiminnolle myönnetään riittävästi varoja, sillä se on suunnattu unionin vastaanottavaisimmille kansalaisille (koululaisille), ja sen vuoksi sillä on parhaat mahdollisuudet saavuttaa myönteisiä vaikutuksia.

3.2. Liikkuvuus on yksi Sokrates-ohjelman ja sen Comenius-, Erasmus- ja Lingua-toimintojen muodostaman rakennelman kulmakivistä. Opettajien ja oppilaiden fyysistä liikkuvuutta voidaan täydentää uusien multimediasovellusten koulutuslalle tarjoamalla virtuaaliliikkuvuudella.

Komitea antaa tukensa kaikille aloitteille, joilla lisätään unionin kansalaisten liikkuvuutta multimedian käytön avulla. Liikkuvuuteen liittyvät toimet ovat monimuotoisen Euroopan todellisuuden ja kulttuurin tuntemisen ja ymmärtämisen ratkaiseva tekijä.

3.3. Komitea suhtautuu Grundtvig-toimintoon myönteisesti kahdesta pääsystä:

Ensinnäkin komitean mielestä on oikeudenmukaista aloittaa sellaisille henkilöille suunnattu toimi, jotka ovat keskeyttäneet koulunkäyntinsä ja jääneet ilman riittävä peruskoulutusta. Tässä yhteydessä innovaatiot ovat tärkeässä asemassa etsittäessä avoimin mielin joustavia ja vähemmän muodollisia koulutusmuotoja. Tämä aloite koskee myös niitä, jotka haluavat aloittaa tai jatkaa opintojaan oltuaan jo jonkin aikaa koulutusjärjestelmän ulkopuolella.

Toiseksi elinikäinen koulutus on välttämätöntä kaikille kansalaisille jatkuvasti muuttuvassa ja uusista haasteista asettavassa yhteiskunnassa. Tietojen ja taitojen kehittämisen pysähtymisen ja menettämisen aiheuttamat riskit oikeuttavat jo sinällään elinikäisen koulutuksen edistämistoimet. Aiheesta ”Komission kertomus mahdollisuuksista saada täydennyskoulutusta Euroopan unionissa” antamassaan lausunnossa komitea korosti tarvetta tukea politiikkaa, joka edistää osallistumista täydennyskoulutukseen koko työelämän ajan. Tämän kannan mukaisesti komitea tukee painokkaasti Grundtvig-aloitetta.

3.4. Komitea on eri aiheista antamissaan lausunnoissa painottanut useaan otteeseen tarvetta kehittää ja

edistää unionin kansalaisten kieltenopiskelua. Toistuvasti on annettu suosituksia ja jopa tehty aloitteita kieltenopiskelun edistämiseksi.

Komitea katsoo, että Lingua-toiminnosta tuettavissa toimitissa tulee nimenomaisesti viitata hankkeisiin, joilla edistetään kaksi- tai kolmikielistä kouluopetusta liittämällä oppilaitokset opettajavaihto-ohjelmiin, joissa opettajat antavat vieraassa maassa opetusta omalla äidinkielellään.

3.5. Ohjelman toiseen vaiheeseen sisältyy toiminto, jota kutsutaan koulutuspolitiikan ja -järjestelmien seurannaksi ja jonka tavoitteena on lisätä Euroopan koulutusjärjestelmien avoimuutta tietojen ja kokemusten vaihdon avulla.

Näin määriteltynä toiminto vaikuttaa hyvältä ja kannatettavalta, mutta sillä on ilmeisiä samankaltaisuuksia ja päällekkäisyyksiä Euroopan koulutusalan tietoverkon Eurydicen kanssa.

Komitea suhtautuu seurannan tavoitteisiin myönteisesti ja pitää järkevämpänä laajentaa nykyisten, jo vakiintuneiden yksiköiden toimia kuin perustaa uusia rakenteita, joiden toiminta vaatii varoja.

3.6. Kyseisestä toiminnosta tuettaviin toimenpiteisiin kuuluvat koulutuksen laadun seuranta sekä siinä käytettävien indikaattorien määrittely.

Aiheesta ”Ehdotus neuvoston suosituksiksi eurooppalaisesta yhteistyöstä korkeakouluopetuksen laadun arvioinnissa” antamassaan lausunnossa komitea kannatti aloitteita, joilla edistetään opetuksen laadunvarmistusmenetelmiä koulutuksen kehittämiskeinona.

Suositus ehdotuksessa kannatettiin eurooppalaisen laadunvarmistusverkoston perustamista mm. seuraavien toimien loppuunsaattamiseksi:

- sellaisten oppilaitosten tukeminen, jotka haluavat tehdä laadunarviointi- ja -varmistusyhteistyötä erityisesti Sokrates-ohjelman temaattisissa verkostoissa;
- laadunarvioinnin yhdistäminen muihin Sokrates- ja Leonardo-ohjelmien yhteydessä toteutettaviin yhteistöimiin. Suositusehdotuksessa todettiin myös, että

eurooppalainen laadunvarmistusverkosto voisi saada rahoitusta Sokrates- ja Leonardo-ohjelmista.

Komitea kannattaa laadunvarmistusmenetelmiin sisältyvien koulutuksen laadun seurantaindikaattorien määrittämistä ja tukee tämänsuuntaisia Sokrates-ohjelman toimia. Komitea kummastuttaa kuitenkin, ettei eurooppalaista laadunvarmistusverkostoa ole sisällytetty ohjelman toimiin, sillä verkosto voisi edistää laadunvarmistuksen leviämistä ja helpottaa sen menettelyjen käyttöä.

3.7. Toinen koulutuspolitiikan ja -järjestelmien seurannan piiriin kuuluva toimi on tutkintojen sekä muissa jäsenvaltioissa suoritettujen opinto- ja pätevytymisjaksojen vastavuoroista tunnustamista koskevien tutkimusten ja hankkeiden rahoittaminen. Tässäkin toimessa on päällekkäisyyksiä korkeakoulututkintojen tunnustamista hoitavien kansallisten tiedotuskeskusten Naric-verkon kanssa.

3.8. Komitea pitää seurantaan ja innovaatioihin sisältyvän ”uusien innovatiivisten aloitteiden” toiminnon tavoiteasettelua hyvin mielenkiintoisena ja katsoo, että avoimuutensa ansiosta se mahdollistaa kaikkien innovaatioita edistävien hankkeiden rahoituksen. Komitea kannattaa painokkaasti tätä toimintoa.

3.9. Toiminnallisesta ja käytännön näkökulmasta kaikkien opetukseen liittyvien erilaisten ohjelmien yhteisvaikutus on toivottavaa, jotta kansalaisten käyttöön myönnettyille varoille saadaan vastinetta.

Komitea kannattaa Sokrates-ohjelman yhteistoimia ja toivoo, että mahdollisiin yhteisehdotuspyyntöihin sisällytetään myös Euroopan sosiaalirahaston ohjelmien aikuisopetusta koskevat toimet.

3.10. Lopuksi komitea toivoo, että ohjelman liitännäistöimiin sisällytetään Sokrates-ohjelmaa koskevien tietojen levitystoimet niille Euroopan alueille, jotka määrällisesti ja suhteellisesti esittävät vähiten hankkeita ja tukihakemuksia. Sokrates-ohjelman tavoitteiden saavuttaminen riippuu Euroopan oppilaitosten todellisesta ja yhtenäisestä osallistumisesta.

3.11. Komitea kannattaa ohjelman avaamista entistä laajemmin pk-yrityksille. Komitea suosittaa, että ohjelmalla mahdollistetaan alusta lähtien yliopisto- ja yritys-

maailman, erityisesti pk- ja käsiteollisuusyritysten välinen entistä tiiviimpi yhteistyö.

Bryssel 15. lokakuuta 1998.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston päätökseksi yhteisön ammatillista koulutusta koskevan Leonardo da Vinci -toimintaohjelman toisesta vaiheesta”

(98/C 410/03)

Neuvosto päätti 15. syyskuuta 1998 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 198 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut sosiaali-, perhe-, koulutus- ja kulttuuriasiain jaosto antoi lausuntonsa 16. heinäkuuta 1998. Esittelijä oli Vasco Cal.

Talous- ja sosiaalikomitea nimitti 13.–15. lokakuuta 1998 pitämässään 358. täysistunnossa (lokakuun 15. päivän kokouksessa) Vasco Calin yleisesittelijäksi ja hyväksyi yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Johdanto

1.1. Komissio julkaisi toukokuun lopulla 1998 ehdotuksen neuvoston päätökseksi Leonardo-ohjelman toisesta vaiheesta, joka alkaisi vuoden 2000 alussa ja päättyisi vuoden 2004 lopulla (toinen vaihe olisi ensimmäisen vaiheen tavoin viisivuotinen). Ehdotus tehtiin yhdessä Sokrates- ja Nuorten Eurooppa -ohjelman toista vaihetta koskevien ehdotusten kanssa, ja komissio käytti tilaisuutta hyväkseen tekemällä runsaasti yhteisiä ehdotuksia, vaikka ohjelmat ovatkin erillisiä oikeustoimia. Kiireisen työskentelyaikataulun vuoksi komitea ei nimittänyt valmisteluryhmää käsittelemään kyseisiä ehdotuksia vaan ainoan esittelijän valmistelevaan lausunnon kustakin ehdotuksesta.

1.2. Komissio perustaa ehdotuksensa Leonardo-ohjelman toiseksi vaiheeksi yksinomaan perustamissopimuksen 127 artiklaan (jota ei ole yhtenäistetty) ja ehdottaa ohjelman tavoitteiden supistamista yhdeksästätoista kolmeen sekä lohkojen vähentämistä (3) ja toimenpiteiden (19) supistamista kuuteen siten, että hanketyypit ja kahdenlainen valintamenettely säily-

tetään tai niitä vahvistetaan. Leonardo-komitean nykyisin hyväksymät painopistealat määritellään yhden vuoden asemesta kolmeksi vuodeksi kerrallaan, ja komissio ehdottaa, että ohjelmakauden puolivälissä annettaisiin toinen tilaisuus tehdä ehdotuksia. Näin ollen valintamenettely on edelleen jokavuotinen. Toisen vaiheen budjetti kasvaisi nykyisestä 620 miljoonasta ecusta 1 000 miljoonaan ecuun.

1.3. Komissio katsoo lisäksi, että jäsenvaltioiden olisi hajautettava toimenpiteiden organisaatio ja hallinnointi entistä paremmin, ryhdyttävä hajauttamaan valintamenettelyä ja otettava käyttöön maakohtaisia ”viitteellisiä määrärahakokonaisuuksia”. Ainoastaan eurooppalaisten järjestöjen ja verkostojen esittelyhankkeiden sekä innovaatioon liittyvien eurooppalaisen yhteistyön kokeiluhankkeiden valinta tapahtuisi yhteisön tasolla (keskitetysti).

1.4. Komissio esitteli ensimmäisen vaiheen tuloksia 23. heinäkuuta 1997 julkaistussa väliraportissaan⁽¹⁾. Tuolloin ei ollut kulunut vielä riittävästi aikaa, jotta

⁽¹⁾ KOM(97) 399 lopull.

ohjelman vaikutusta olisi voitu arvioida lopullisesti ja perustellisesti, sillä ensimmäisten hankkeiden toimintavaihe käynnistyi vasta vuoden 1996 alussa.

1.5. Hankkeiden vetäjät pitävät ohjelman tuloksia yleisesti ottaen myönteisinä, mutta monimutkaiset menettelyt, budjetin leikkaukset ja maksatuksen viivästyminen ovat saaneet osakseen arvostelua.

1.6. Komission teettämä ulkopuolinen arviointiraportti, joka valmistui maaliskuussa 1997, herättää useita huolestuttavia kysymyksiä ohjelman hallinnoinnista.

1.6.1. Komissiolla on erityisyksikkö, joka huolehtii ohjelman operatiivisesta hallinnoinnista ja jossa työskentelee yli kolmekymmentä virkamiestä. Brysselissä on teknisen avun toimisto, ja jäsenvaltioihin on perustettu kansallisia koordinointiyksiköitä. Rakenteiden vuotuiset toimintakustannukset ovat korkeat: erityisyksikön 4,5 milj. ecua, teknisen avun toimiston 8,5 milj. ecua ja koordinointiyksiköiden 8 milj. ecua, jotka ovat peräisin ohjelman talousarvion B-osan määrärahoista. Toisin sanoen 14 % ohjelman vuosittaisesta talousarviosta kuluu itse ohjelman hallintoihin. Perusteluina esitetään toimien runsautta, alojen moninaisuutta, vuosittain tehtäviä ehdotuksia sekä arvioinnin ja valinnan monimutkaisuutta. Ohjelman toisen vaiheen toteutuksessa on vältettävä tilanteen toistuminen.

1.6.2. Ulkoisessa arviointiraportissa tarkastellaan myös toimien vastuuhenkilöiden kustannuksia ehdotuksien tekemiseksi ja niiden mukauttamiseksi rahoitusvaatimuksiin. Kun niiden karkea arvio lisätään edellä kohdassa 1.6.1 mainittuihin kustannuksiin, raportin mukaan ”on järkevää tehdä johtopäätös, että 30–40 prosenttia määrärahoista kuluu hallinnointi- ja hallintokustannuksiin” (raportin kohta 4.9). Prosenttiosuus perustuu yksinkertaistettuihin olettamuksiin. Siihen ei sisälly kumppaneiden rahoitusosuus, vaikka niiden kustannukset ovat mukana laskuissa, ja lisäksi summaan sisältyvät teknisen avun toimiston järjestämien seminaarien kustannukset. Osuus tuntuu liioitellulta, mutta se saa kysymään, miten ohjelmaa hallinnoidaan.

1.6.3. Sen sijaan vieläkin vakavampaa on, että teknisen avun toimisto hallinnoi ennen kaikkea sopimuksia ja tarkastelee niiden rahoituksellisia ja hallinnollisia näkökohtia. Sillä ei ole tarpeeksi suoraa yhteyttä hankkeisiin, eikä se voi laatia niistä todellista arviota. Aiempien ohjelmien tuloksia esitellään ainoastaan teknisen avun toimiston multimediakeskuksen tietokannassa.

1.6.4. Koska komission yksiköillä on käytössään vähemmän määrärahoja kuin teknisen avun toimistolla, hankkeiden tekninen tuntemus ei tunnu olevan riittävää, hyvistä käytänteistä tiedotetaan rajoitetusti, ja muiden

ammattillisen koulutuksen piiriin kuuluvien toimien vaikutukset eivät ole riittävän näkyviä. Näin ollen toisessa vaiheessa olisi vahvistettava ohjelman vaikutukseen liittyviä näkökohtia. Korkeista hallintokuluista huolimatta Internetissä ei ole saatavilla ajantasaista tietoa rahoitettujen hankkeiden tuloksista.

1.6.5. Sen jälkeen kun arviointiraportti toimitettiin ja julkaistiin maaliskuussa 1997, ohjelman toteuttamisessa on edetty toimien ja hankkeiden alullepanovaiheesta tiettyjen hankkeiden viimeistelyyn ja tuloksekkaaseen toteuttamiseen. Hankkeet alkavat markkinoida omia tuloksiaan.

Eri aiheista järjestetään jäsenvaltioiden välisiä konferensseja, joiden avulla asiantuntevia vastuuhenkilöitä kannustetaan tarkastelemaan ammattikoulutuspolitiikan avainkysymyksiä. Lisäksi valittuja hankkeita koskevan tiedon saamista on yksinkertaistettu julkaisemalla hankkeista CD-ROM-lyhennelmä ja lähiaikoina samansisältöinen Internet-sivu.

2. Yleistä

2.1. Leonardo-ohjelman pitäisi olla ”Euroopan unionin ammatillista koulutusta koskevan politiikan toteuttamisväline”. Mutta politiikkaa ei ole olemassa, eikä neuvosto ole toistaiseksi osoittanut poliittista tahtoa määritellä sitä. Niinpä ohjelman vaikutus jäsenvaltioiden ammatillisen koulutuksen järjestelmiin on rajallinen etenkin sellaisissa jäsenvaltioissa, joiden koulutusjärjestelmä on kehittynyt muita pidemmälle. Ohjelman vaikutus näkyy jäsenvaltioissa pikemminkin suppealla alalla, mikä olisi niin ikään otettava huomioon toista vaihetta työstettäessä, etenkin määrärahakokonaisuuksien perusteista päätettäessä (liite B).

2.2. Komissio ehdottaa valintamenettelyn yksinkertaistamista säilyttämällä kuitenkin kaksi menettelytapaa: hajautettu menettely jäsenvaltiotasolla ja komission keskitetty menettely, ja pitää ensin mainittua tärkeämpänä.

2.3. Nykyisen ohjelman puitteissa on rahoitettu lukuisia toimia ja niiden tulokset ovat olleet enimmäkseen myönteisiä. Budjettileikkaukset pakottivat kuitenkin muuttamaan ehdotuspyyntöjä, mikä tuntui etenkin tiedotustoimissa. Niinpä ohjelman toisessa vaiheessa tiedotustoimet olisi asetettava etusijalle ja annettava mahdollisuus hyödyntää entistä perusteellisemmin ohjelmassa tähän mennessä tuetuista hankkeista saatuja myönteisiä

tuloksia. Hankkeiden nykyisille vastuuhenkilöille pitäisi antaa mahdollisuus hyödyntää sijoitustaan aikaisempaa tehokkaammin, ja päätösehdotuksen 5 artiklan 5 luettelukohtaa (siirtymätoimenpiteet) olisi muutettava tämänsuuntaisesti. Se on ainoa tapa tuoda yleisemmin esiin nykyisen Leonardo-ohjelman puitteissa rahoitettujen hankkeiden innovatiiviset vaikutukset ja hyödyntää niitä ohjelman seuraavassa vaiheessa.

2.4. Ohjelman suurin lohko ovat fyysisen liikkuvuuden ohjelmat, joihin käytetään noin puolet talousarviosta. Unionin tasolla on erittäin tärkeää jatkaa konkreettisia toimenpiteitä liikkuvuuden tiellä olevien esteiden poistamiseksi ja pyrkiä kartoittamaan esteet ohjelman toimien avulla. Tällaisia esteitä ovat etenkin yhteisen sopimuskehityksen sekä tutkintojen vastavuoroisen tunnustamisen ja hankitun koulutuksen arvostuksen puuttuminen, pätevyystodistusten ja pätevyyden tunnustamisen puuttuminen, pien- ja käsityöyrityksille suunnattujen kannustimien puute, koulutuksen oheisvälineiden puuttuminen, kielelliset vaikeudet, tiedon ja kommunikaation puute sekä harjoittelijanvaihtojärjestelmän puuttuminen. Juuri tämän vuoksi komitea on kannattanut ”Eurooppa-passin” käyttöönottoa koulutuksessa ja tukee ajatusta liittää Leonardo-ohjelman toiseen vaiheeseen pienille ja keskisuurille yrityksille suunnattuja erityistoimenpiteitä.

2.5. Komissio esittää, että toisessa vaiheessa ohjelman hallinnointia jatketaan aiemman oheistoimenpidemallin mukaisesti: käytetään teknisen avun toimistoja, jotka rahoitetaan tällä kertaa ohjelmalle varatusta kokonaismäärärahasta eli talousarvion B-osasta. Edellä kohdassa 1.6 esitetyn lisäksi ehdotuksesta on aihetta tehdä muutamia lisähuomioita.

2.5.1. On vaikea ymmärtää, mitä järkeä on esittää yhteisöohjelmien talousarvion lisäämistä, kun samanaikaisesti vedotaan budjettisyihin eikä lisätä tai jopa supistetaan vastuullisten yhteisön virkamiesten määrää ja turvaututaan enenevässä määrin teknistä apua tarjoaviin yrityksiin. Tällainen suuntaus ei koske ainoastaan puheena olevaa ohjelmaa, vaan siitä on pikemminkin tullut komission yksiköissä yleinen tapa.

2.5.2. Talous- ja yhteiskuntaelämän etupiireillä on ammatillisessa koulutuksessa merkittävä tehtävä, minkä vuoksi niiden teknistä osaamista olisi hyödynnettävä nykyistä enemmän. Talous- ja yhteiskuntaelämän etupiirien roolia, pk- ja käsityöyritysten edustajat mukaan lukien, ei saisi rajoittaa toimimiseen yhteisön tasolle perustetussa Leonardo-komiteassa. Niiden asemaa on lujitettava jäsenvaltioiden koordinoititahoilla (mikä edellyttää 5 artiklan 3 kohdan muutosta).

2.5.3. Komissio aikoo käyttää ehdotusten tarkastelussa ja toimia valittaessa itsenäisiä asiantuntijoita keskitetyn menettelytavan puitteissa. Komissio nimittää asiantuntijat jäsenvaltioita ja asianosaisia, etenkin talous- ja yhteiskuntaelämän etupiirejä kuultuaan, pk- ja käsityöyritysten edustajat mukaan lukien. Hajautetun menettelytavan osalta näin ei aiotu menetellä. Mitä tulee hajautettuun menettelytapaan ehdotusten valitsemiseksi ja ehdotusten arvioimiseksi jäsenvaltioiden kesken, ohjelmassa täytyisi määrätä eri maista koottavan asiantuntijaryhmän perustamisesta jäsenvaltioiden tueksi a.o. arvioinnissa.

2.5.4. Ottaen huomioon pk- ja käsityöyritysten roolin työpaikkojen luomisessa ja säilyttämisessä, komitea suosittelee, että niiden edustajilla olisi mahdollisuus osallistua aktiivisesti kaikkiin työryhmiin sekä yhteisön että jäsenvaltioiden tasolla.

2.6. Määritellessään rajanylittävien harjoittelijavaihto-ohjelmien jäsenvaltiokohtaisten määrärahojen suuruutta komissio esittää otettavaksi huomioon seuraavat seikat: väestö, BKT asukasta kohti ostovoimapariteettina mitattuna, maantieteellinen etäisyys ja liikennekustannukset, kohdeväestön osuus väestön kokonaismäärään verrattuna sekä työttömyysaste ja pitkäaikaistyöttömyyden aste. Kriteerit eivät aiheuta ongelmia lukuun ottamatta viimeksi mainittua perustetta, joka on kyseenalainen. Kun on kyse ammatillisesta koulutuksesta, jäsenvaltioissa vallitseva koulutustaso on paras kriteeri määrittellä tarpeet, ja sitä tulisi myös käyttää. Näin ollen 7 artiklan 2 kohdassa mainittua laskentamenetelmää koskevaa liitettä B on vastaavasti muutettava.

2.7. Ehdotetut tilastotutkimukset ovat toki tarpeellisia, mutta ne herättävät kaksi kysymystä: ensimmäinen koskee tarvetta yhdenmukaistaa käsitteet yhteisön tasolla, jotta kerätyt tiedot olisivat tarkkoja ja keskenään vertailukelpoisia; toinen liittyy siihen, onko asianmukaista rahoittaa tietojen keruu ja tilastollinen käsittely ohjelman varoin ja teettää se konsulttitoimistoilla. Sen sijaan olisi hyödyllisempää ja tuloksellisempää, jos Eurostat ja jäsenvaltioiden tilastokeskukset ottaisivat huolehtiakseen oppisopimuskoulutusta, ammatillista peruskoulutusta ja ammatillista täydennyskoulutusta koskevien tietojen keruusta ja käsittelystä, joka perustuisi yhdenmukaisiin käsitteisiin.

2.8. Toimenpidekohtaisen tarkastelun osalta TSK katsoo, että kokeiluhankkeita ja Euroopan laajuisia verkkoja olisi lujitettava, koska ne ovat Leonardo-ohjelman luonteenomaisimpia erityispiirteitä. Tilastoinnin ja liikkuvuuden osuutta tulisi näin ollen supistaa jo senkin vuoksi, että suurin osa hankkeista ei liity ammatillisen koulutuksen uusien ulottuvuuksien kokeiluun.

3. Erityistä

3.1. Komitea toteaa, että vaikka päätösehdotuksen 1 artiklan toinen virke alkaa samoin kuin vuosien 2000–2006 uudet rahoitusnäkyvät, komissio on kuitenkin päättänyt säilyttää ohjelmakauden viisivuotisena. Näin ollen näyttää todennäköiseltä, että toinen vaihe umpeutuu vielä ennen yhteisön seuraavaa laajentumista, mikä helpottaa vaiheen hallinnointia ja valmistautumista mahdolliseen kolmanteen vaiheeseen. Ohjelman laajentaminen hakijamaihin varmistetaan kuitenkin jo tässä vaiheessa päätösehdotuksen 10 artiklassa.

3.2. Komissio esittää ohjelman tavoitteiden supistamista (2 artikla) samaan tapaan kuin rakennerahastojen uudistusehdotuksen yhteydessä. Supistamista perustellaan kummassakin tapauksessa ”yksinkertaistamisella”. Nyt on huolehdittava siitä, ettei tavoitteita määritellä niin yleisesti, että Leonardo-ohjelman erityisluonne hämärtyy eikä ohjelma erotu rakennerahastoista tuettavista yhteisön aloitteista ja toimista. Se, että muilla ohjelmilla on miltei samanlaisia tai samantapaisia tavoitteita, ei sinänsä ole kielteistä. Sen sijaan on pyrittävä lisäämään ohjelmien välistä yhteisvaikutusta ja välttämään päällekkäisyyksiä, hajontaa ja sekaannusta.

Jotta ohjelma tukisi ja täydentäisi jäsenvaltioiden politiikkoja, on syytä varmistaa, että kaikki tavoitteet, eikä ainoastaan kolmas tavoite nykymuotoisena, ovat asianmukaisia erityisesti suhteessa jäsenvaltioiden järjestelmiin. On siis syytä muuttaa ensimmäinen kohta kuulumaan seuraavasti:

”1. tämän ohjelman toteuttamisen tavoitteena on tukea ja täydentää ammatillisen koulutuksen järjestelmiä ja jäsenvaltioiden omia politiikkoja ja toimia, joilla pyritään ensisijaisesti.”

Näin ollen viittaus eri maiden järjestelmiin tavoitteen c) yhteydessä menettää ajankohtaisuutensa ja kyseiseksi tavoitteeksi tulee:

”c) helpottaa riittämättömästä tai epäajanmukaisesta ammattitaidosta johtuen uhanalaisessa asemassa olevien paluuta työelämään tavoitteena heidän integroimisensa entistä paremmin työmarkkinoille.”

3.2.1. Leonardo-ohjelman tavoitteisiin tulisi sisällyttää komission ehdotusten lisäksi yritysten sisäisen innovaation ja teknologiansiirron sekä erityisesti työn uudelleenorganisoinnin tukeminen ammatillisen koulutuksen turvin. Tämänkaltaisen tavoite saisi talous- ja yhteiskuntaelämän etupiirit aiempaa paremmin mukaan ohjelmaan, mikä on yksi ohjelman erityispiirteistä, jota kannattaa lujittaa ohjelman toisessa vaiheessa.

On syytä lisätä 2 artiklaan seuraava uusi tavoite:

”d) vahvistaa ammattikoulutuksen osuutta teknologisen ja yhteiskunnallisen innovaation edistämässä ja siirrossa, etenkin yrityksissä.”

3.2.2. Nyt esitettyjen tavoitteiden osalta olisi tutkittava, ovatko ne päällekkäisiä yhteisön muiden toimien kanssa, etenkin rakennerahastotoimien ja erityisesti Euroopan sosiaalirahaston uuden yhteisöaloitteen kanssa. Vaikka Leonardo-ohjelman toimet ovat luonteeltaan innovatiivisia (kuten esimerkiksi ammatillisen koulutuksen eurooppalainen ulottuvuus), mikä juuri erottaa sen muista ohjelmista, tavoitteiden limittäisyys saattaa aiheuttaa sekaannusta varsinkin hankkeiden vastuuhenkilöiden keskuudessa.

3.3. TSK on komission kanssa yhtä mieltä päätösehdotuksen 3 artiklassa esitetystä mahdollisuudesta yhdistää eri toimet integroiduiksi hankkeiksi ja katsoo, että tällaisia hankkeita olisi tuettava. Ammatilliseen koulutukseen osallistuvien liikkuvuutta tukevien ohjelmien, joihin käytetään liki puolet ohjelman kokonaistalousarviosta, ei varsinkaan tulisi koskea vain kaikkein nuorimpia oppilaita tai kouluttajia, vaan niissä olisi tehokkaasti panostettava laadukkaaseen ammatilliseen koulutukseen, jota olisi arvioitava puolueettomasti.

3.4. Myönteistä sen sijaan on, että päätösehdotuksen 4 artiklassa mainitaan nimenomaisesti ammatilliseen koulutukseen liittyviin toimiin osallistuvat julkiset ja yksityiset tahot ja instituutiot. Lisäksi kannattaisi käsitellä kysymystä rahoitettujen toimien tuloksena syntyvien tuotteiden tekijänoikeudesta, joka usein vaikeuttaa saavutetuista tuloksista tiedottamista.

3.5. Päätösehdotuksen 5 artiklassa ei huomioida riittävästi talous- ja yhteiskuntaelämän etupiirien tehtävää ammatillisen koulutuksen järjestelmässä, jotta ne voisivat osallistua ammatillista koulutusta koskevien politiikkojen laadintaan tai huolehtia ammatilliseen koulutukseen liittyvistä toimista.

Päätösehdotuksen 5 artiklan 3 kohdan ensimmäinen virke on muutettava kuulumaan seuraavasti:

”3. Jäsenvaltiot huolehtivat soveltuvista toimista, joilla varmistetaan valtakunnallisen tason koordinaatio, organisointi ja seuranta tämän ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi, liittäen kaikki ammatillisen koulutuksen osatekijät, etenkin talous- ja yhteiskuntaelämän etupiirit, soveltuvasti mukaan valtakunnallisiin käytäntöihin.”

3.6. Ehdotuksen 6 artiklassa mainittujen Leonardo-ohjelman ja Sokrates- ja Nuorten Eurooppa -ohjelman välisten yhteistoimien valmistelumenettelyjen tulisi olla yksinkertaisia ja avoimia. Kahdessa viimeksi mainitussa ohjelmassa talous- ja yhteiskuntaelämän etupiirejä ei ole tarkoitus saada mukaan ohjelmiin, päinvastoin kuin Leonardo-ohjelmassa, ja Leonardo-komitealle tulisi antaa tilaisuus seurata ja arvioida yhteistoimia.

3.7. Päätösehdotuksen 7 ja 8 artiklassa Leonardo-komitean koostumus ja toiminta säilytetään olennaisilta osin ennallaan, joten artikloista ei ole huomauttamista. Olisi ollut hyödyllistä, että kun komissio on nyt laatinut yhteisen tekstin tarkastelun kohteena olevista kolmesta ehdotuksesta (Leonardo, Sokrates ja Nuorten Eurooppa), se olisi esittänyt myös kahden muun ohjelman yhteydessä talous- ja yhteiskuntaelämän etupiirien osallistumisen lisäämistä.

3.8. On myönteistä, että komissio pyrkii päätösehdotuksen 9 artiklassa varmistamaan, että ohjelma on kokonaisuudessaan yhdenmukainen yhteisön muiden politiikkojen ja toimien kanssa ja täydentää niitä. Viittaukset rakennerahastojen tukitoimiin, koordinoi-

tuun työllisyysstrategiaan ja tarpeeseen varmistaa, että ohjelmatoimet ovat yhdenmukaisia määriteltyjen suuntaviivojen kanssa, ovat erityisen myönteisiä.

3.9. Niin ikään on myönteistä, että päätösehdotuksen 10 artiklassa mainitut sellaiset Keski- ja Itä-Euroopan maat, jotka ovat assosioituneet Euroopan unioniin, sekä Kypros, Turkki ja Malta osallistuvat ohjelmaan samojen sääntöjen mukaisesti kuin Euroopan talousalue. TSK katsoo, että 11 artiklassa mainitussa kansainvälisessä yhteistyössä on erotettava maat, joilla on assosioitumis-sopimus Euroopan unionin kanssa, koska kulttuuriyh-teistyö on merkittävä osa sopimusta. Tällaisia maita ovat esimerkiksi Välimeren kumppanuusvaltiot ja Latinalaisen Amerikan maat, etenkin Mercosur-valtiot.

Bryssel 15. lokakuuta 1998.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi yhteisön Nuorisotoimintaohjelmasta”

(98/C 410/04)

Neuvosto päätti 1. lokakuuta 1998 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 198 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut sosiaali-, perhe-, koulutus- ja kulttuuriasiain jaosto antoi lausuntonsa 16. heinäkuuta 1998. Esittelijä oli Bernd Rupp.

Talous- ja sosiaalikomitea nimitti 13.–15. lokakuuta 1998 pitämässään 358. täysistunnossa (lokakuun 15. päivän kokouksessa) Bernd Ruppin yleisesittelijäksi ja hyväksyi seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 89 ääntä puolesta ja 1 vastaan.

1. Johdanto

1.1. Nuorisoa koskevalla yhteisön toimintaohjelmalla pyritään liittämään yhteen tähän asti itsenäisesti ja periaatteessa koordinoimattomasti rinnakkain toimineet ohjelmat ja näin parantamaan niiden laatua. Laatu koostuu sekä ohjelmien ajanmukaistamisesta että tiivistämisestä ja koordinaatiosta.

1.2. Ohjelma tukeutuu erityisesti komission tiedonantoon ”Tietojen ja taitojen Eurooppaan”⁽¹⁾ ja sillä jatketaan ”Nuorten Eurooppa” -ohjelmaa⁽²⁾.

1.3. Talous- ja sosiaalikomitea on viime vuosina antanut aiheesta seuraavat lausunnot:

– talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi nuorisovaihdon ja nuorisotoiminnan kehitystä yhteisössä edistävän ‘Nuorten Eurooppa’ -ohjelman kolmannelta vaiheesta”⁽³⁾.

– talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi yhteisön Nuoret eurooppalaiset vapaaehtoiset -toimintaohjelmasta”⁽⁴⁾.

– talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Tietojen ja taitojen Eurooppaan”⁽⁵⁾.

1.4. Komission nuorisolaan liittyvä päätösehdotus pidentää ja laajentaa nykyisiä toimintaohjelmia. Yhdessä koulutusta ja ammattikoulutusta koskevien päätösehdotusten kanssa komissio korostaa aikomustaan soveltaa integroitua lähtökohtaa. Tässä yhteydessä sen poliittisena pyrkimyksenä on tuoda elinikäistä oppimista koskeva keskeinen koulutustavoite eurooppalaiseen yhteyteen.

1.5. Elinikäisen yleis- ja ammattikoulutuksen sekä nuorisopolitiikan avulla pyritään kolmeen yleistavoitteeseen eli

a) edistämään työllisyyttä;

b) lisäämään tietoa;

c) tuomaan Euroopassa hankittava kokemus kansalaisten ulottuville.

1.6. Ehdotuksilla tähdätään luomaan asteittain avoin ja dynaaminen koulutusalue Eurooppaan. Niihin sisältyy erityismääräyksiä yhteisiä toimia varten.

2. Yleistä

2.1. Komission tekemä ehdotus tarjoaa oivallisen mahdollisuuden koordinoituun ja yhteiseen nuorisopolitiikkaan jäsenvaltioissa. Mahdollisuus syntyy etenkin siitä, että tavoitteena on nuoriso- ja koulutuspolitiikan entistä voimakkaampi integrointi.

2.2. Nämä tietyssä määrin ”keinotekoisesti” erotetut toimintalinjat on yhdistettävä jo senkin vuoksi, että

⁽¹⁾ KOM(97) 563 lopull.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös, 818/95/EY, tehty 14 päivänä maaliskuuta 1995, ”Nuorten Eurooppa” -ohjelman kolmannen vaiheen toteuttamisesta, EYVL L 87, 20.4.1995.

⁽³⁾ COM(93) 523 final, TSK:n lausunto EYVL C 148, 30.5.1994.

⁽⁴⁾ KOM(96) 610 lopull., EYVL C 302, 3.10.1997, TSK:n lausunto EYVL C 158, 26.5.1997.

⁽⁵⁾ TSK:n lausunto EYVL C 157, 25.5.1998.

nuoriso- ja koulutuspoliittiset ongelmat riippuvat yhä enemmän toisistaan, eikä niitä voi siten ratkaista erikseen.

2.3. Tämä lähtökohta vastaa myös tieteellisten ehdotusten ja pedagogisen käytännön kehitystä. Niinpä jäsenvaltioissa on perus- ja erityisesti keskiasteella yhä enemmän organisaatiomuotoja ja tarjontaa, jotka perustuvat nuoriso- ja koulutuspolitiikan verkottumiseen.

2.4. Tämän vuoksi vaikuttaa vain johdonmukaiselta, että yhteisön toimia ajatellen:

- edistetään tiedon lisäämistä ja kannustetaan kehittämään jo saatua koulutusta;
- syvennetään Euroopan kansalaisuutta;
- kehitetään edelleen ammatillisia valmiuksia;
- edistetään henkilöiden kehitysmahdollisuuksia;

ja luodaan yhteisön Nuoriso-toimintaohjelma, jossa yhteisön osuus ei rajoitu vain siihen, että ohjelma koskee EU:n jäsenvaltioita, vaan liittyy myös yhteisen nuoriso- ja koulutuspoliittisen strategian muotoiluun.

2.5. Ohjelman menestys riippuu kuitenkin oleellisesti siitä, voidaanko yhteisömaiden erilaiset toimivaltarakenteet nuoriso- ja koulutuspolitiikassa nivoa yhteen siten, että toimivaltasyistä ei synny kitkaa ja että vältetään kielteistä kilpailua. Aiemmin on käynyt ilmi, että tämä on ollut tietyissä maissa yhteensovitettujen nuoriso- ja koulutuspolitiikan pääongelma.

2.6. Ongelmallisia ovat myös eroavuudet nuoriso- ja koulupedagogisissa lähtökohdissa. Voidaan puhua erilaisista ”pedagogisista maailmoista”, jotka ovat toisilleen vastakkaisia, vaikka niillä on sama kohderyhmä. Nuorisotoimen ja opetuksen tosiasiallinen kehitys viittaa kuitenkin erilaisten katsantokantojen verkottumiseen. Yhteisön Nuoriso-toimintaohjelma voi kestävästi tukea ja edistää verkottumista.

2.7. Ohjelmalla on siten myös yhtenäistävä luonne, sillä se tarttuu tällaisiin nuoriso- ja koulutuspoliittisiin kehityskulkuihin.

2.8. Nuoriso-toimintaohjelma palvelee tämän lisäksi sekä yhteisön nuoriso- ja koulutuspolitiikan ”ohentamista” että eriytymistä. Siinä integroidaan toiminta-alueiden päälinjat, mutta luodaan samalla hajautusta ja monimuotoisuutta yksittäisten toimintaohjelmien yhteydessä. Kaikille nuorille tarkoitettuna ohjelmana sillä on ajanmukainen hallintorakenne, ja hallinnoinnissa suuntaudutaan kohderyhmän tarpeiden ja odotusten periaatteellisten tavoitteiden mukaan. Ohjelmassa ei tehdä eroa niiden institutionaalisten ja ei-institutionaalisten alojen välillä, joilla nuoret toimivat.

2.9. Nykyisten ja uusien innovatiivisten ohjelmien yhdistäminen voi – etenkin tukitoimien avulla – kokonaisuudessaan vahvistaa yhteisön nuorisopolitiikkaa ja antaa sille uusia virikkeitä. Näin on myös mahdollista saada nykyistä enemmän nuoria ohjelman piiriin ja siten juurruttaa Euroopan kansalaisuus ja eurooppalainen identiteetti poliittisesti ja rakenteellisesti tärkeässä elämänvaiheessa.

2.10. Ohjelmien tehokkuutta on valvottava ja arvioitava, ja niistä saaduista tuloksista on tiedotettava myös tiedotusvälineissä.

2.11. Kyseisen ohjelman piiriin on määrä ottaa myös nuoret, jotka ovat olleet oppisopimuskoulutuksessa tai ammatillisessa koulutuksessa. Näin nuoret voivat kohdata talouden maailman myös pienissä ja käsiteollisuusyrityksissä.

3. Erityistä

3.1. Seuraavassa otetaan kantaa komission ehdotuksen yksittäisiin artikloihin, mikäli se on talous- ja sosiaalikomitean mielestä tarpeellista.

1 artikla

3.2. Kolmannessa kohdassa mainitut käsitteet, joiden tavoitteena on vastuuntuntoisen kansalaisen kehittäminen, on muotoiltu liian ahtaasti. Suppeasti käsitetyn tiedon ja pätevyyden ohella ohjelman on mahdollistettava myös asenteiden ja kantojen muodostaminen. Vasta kun on omaksuttu myönteinen asenne jatkuvaan ja elinikäiseen oppimiseen, voidaan oppimisprosesseja organisoida ja ohjata itsenäisesti.

2 artikla

3.3. 1 kohdan a ja b alakohdissa käsitellyn nykyisten ohjelmien jatkamisen ohella 1 kohdan c alakohdassa mainitut ohjelmatavoitteet ovat erityisen merkityksellisiä. Niihin kiteytyy viime kädessä koko ohjelma. Tässä ei keskitytä vain nuorten opetukseen, vaan nuoret liittyvät ohjelmaan omilla aloitteillaan ja verkottuneina koulutuksesta saatujen epävirallisten kokemusten välityksellä. Näin hyödynnetään *peer-group* -ryhmadynamiikkaa, joka – kuten oppimistutkimuksista ilmenee – mahdollistaa ryhmien pedagogis-didaktista, ulkoa päin tulevaa ohjausta paljon tehokkaampia oppimisprosesseja⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Viittaus saksankielisen version sananvalintaan: Saksankielinen käsite ”Unternehmergeist” (yrittäjähengi) on tässä yhteydessä harhaanjohtava. Sen käyttäminen johtaa saksankielisillä alueilla väärinkäsitykseen, että ohjelmalla pyritään edistämään taloudellista eliittiä. Tässä tarkoitetaan kuitenkin yritteliäisyyttä (”Unternehmunggeist”), eli kykyä tarttua ongelmiin, kehittää luovuutta, luoda ongelmanratkaisuja ja ottaa vastuuta.

3 artiklan ensimmäinen virke, toimet

3.4. Nuorten eurooppalainen vapaaehtoistyö

3.4.1. Komitea pitää kyseisen ohjelman integroimista Nuorisotoimintaohjelmaan myönteisenä, mutta ehtojen on oltava houkuttelevia yksittäisten henkilöiden kannalta. Tähän päästään esimerkiksi siten, että vapaaehtoispalvelua suorittavat vakuutetaan ja heille maksetaan asianmukainen korvaus.

3.4.2. On kiinnitettävä huomiota siihen, että useat toimet suoritetaan yhteisön ulkopuolisissa maissa.

3.5. Nuorten Eurooppa

3.5.1. Nuorisovaihdolla on edelleenkin tärkeä rooli eurooppalaisen identiteetin rakentamisessa. Erityisesti yhteisön ulkopuolisten maiden kanssa järjestettävää vaihtoa voi siitä Euroopalle koituvan maineen vuoksi tuskin yliarvioida.

3.5.2. Nuorisovaihto voi toimia katalysaattorina yhteisön keskeisten poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi (valmius rauhaan, suvaitsevaisuus, jne.).

3.5.3. Yhteistyössä toimen 3 (Mahdollisuus nuorille) kanssa olisi edistettävä aloitteita, joilla pyritään nuorten itsensä järjestämään nuorisovaihtoon.

3.6. Mahdollisuus nuorille

3.6.1. Tämä toimi antaa koko ohjelmalle erityisluonteen, koska sillä pyritään edistämään nuorten toimintaa ja innovaatiokykyä. Näin nuoret eivät ole vain vastaanottajia, vaan mukana jo toiminnan kehittämisessä vastuullisina osapuolina.

3.6.2. Toimen ei kuitenkaan tulisi olla vapaaehtoispalvelua koskevan ohjelman jatke. Se on organisoitu itsenäisesti, vaikkakin muihin toimiin verkottuneena. Tätä koskeva perustelu ilmenee tointa 3 koskevan liitteen toisesta kohdasta. On kuitenkin määriteltävä kohderyhmät, joille kyseisestä toimesta on hyötyä.

3.6.3. Yhteisön ei tulisi olla avoin vain kommunikatiivälineinä toimiville kulttuurille ja urheilulle, vaan myös muunlaisille toiminta-aloille ja vuorovaikutusmuodoille. Niihin kuuluu:

- ohjelmia, joilla edistetään omanarvontuntoa ja itsekunnioitusta;
- ohjelmia, joilla kannustetaan oppimista sukupolvelta toiselle välittyvän tiedon avulla;
- ohjelmia, joiden aiheena on esim. ”Nuorisotutkii sosiaalialalla”.

3.7. Yhteistoimet

3.7.1. Yhteistoimet antavat ohjelmalle toisen, pikeminkin poliittis-rakenteellisen piirteen, sillä niillä yhdis-

tetään koulutukseen liittyvät toimintalinjat. Erityisesti komission aikomus yhdistää perinteistä ja erittäin uudenaikaista opetustarjontaa ja opetusmenetelmiä on lähtökohta, joka palvelee tätä tavoitetta ainakin sillä edellytyksellä, että nuoret saavat toimen 3 kautta mahdollisuuden vaikuttaa ratkaisevasti kyseisten toimien muotoiluun. Tämä voidaan toteuttaa erityisen menestyksekkäästi uusien viestintävälineiden (Internet) alalla.

3.8. Liitännäistoimet

3.8.1. Liitännäistoimilla ei vain tueta edellä mainittuja toimia, vaan ne ovat viime kädessä toimien perusta. Vakaa rahoitus on näin ollen välttämätön. Tässä yhteydessä levittäjien (ohjaajien) koulutus ja jatkokoulutus on erityisen merkittävää, sillä he ovat toimien henkilökohtaisen verkoston ylläpitäjiä.

3.8.2. Toimeen 3 liittyen on painotettava ennen kaikkea liitteen 4 kohtaa.

3.8.3. Komitean mielestä myös yhteisen nuorisotoiminnan ja koulutuspolitiikan tieteellinen ja poliittinen arviointi on välttämättömänä. Tuloksista saadaan selville, miten pitkälle nuorisotoiminnan ja koulutuspolitiikan keinoitekoista erottelua ajatellen on mahdollista toimia poliittisesti entistä tehokkaammin nuorison hyväksi ja yhteisön rakentamiseksi.

4 artikla

3.9. Ohjelma koskee noin 14 prosenttia EU:n väestöstä, ja kaikki 15–25 -vuotiaat nuoret voivat vapaasti osallistua siihen. Tätä ulottuvuutta on rahoitettava vastaavasti (vrt. kohta 3.12). Komitea on erityisen tyytyväinen huono-osaisten nuorten kohdennettuun tukemiseen.

7 artikla

3.10. Kohdan 5 viimeisessä alakohdassa ei oteta mainitun komitean lausuntoa riittävästi huomioon. Alakohta on muutettava kuulumaan seuraavasti: ”Komissio ottaa komitean lausuntoon sisältyvät ehdotukset huomioon.” Tässä yhteydessä talous- ja sosiaalikomitea kehottaa perustamaan eurooppalaisen neuvontaryhmän käyttäjiä varten.

8 artikla

3.11. Viisivuotiskaudeksi, jona aikana ohjelman piiriin olisi saatava 50 miljoonaa nuorta, suunniteltu 600 miljoonan ecun rahoituskehys on riittämätön. Se merkitsee 12 ecua nuorta kohti. Asianmukainen rahoitus olisi vähintään 20 ecua nuorta kohti. Näin ollen vuosien 1999–2003 rahoitussuunnitelmassa ohjelmalle on varattava vähintään 1 miljardi euroa.

12 artikla

3.12. Ohjelmaa on arvioitava tieteellisesti, poliittisesti ja toiminnallisesti. Tämä olisi varmistettava

12 artiklassa toimen 5 yhteydessä kuvattujen seikkojen ohella. Arvioinnin tulokset olisi liitettävä osaksi komission kertomuksia.

Bryssel 15. lokakuuta 1998.

*Talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston direktiiviksi 14 päivänä helmikuuta 1994 annetun neuvoston direktiivin 94/4/EY muuttamisesta ja Saksaan ja Itävaltaan sovellettavan väliaikaisen poikkeustoimenpiteen voimassaolon jatkamisesta”⁽¹⁾

(98/C 410/05)

Neuvosto päätti 8. syyskuuta 1998 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 99 artiklan nojalla pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Talous- ja sosiaalikomitea antoi lausunnon valmistelun ”Yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -jaoston tehtäväksi ja nimitti Giannino Bernabein yleisesittelijäksi.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 13.–15. lokakuuta 1998 pitämässään 358. täysistunnossa (lokakuun 15. päivän kokouksessa) pitämässään 358. täysistunnossa seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 87 ääntä puolesta ja kolme vastaan kuuden pidättyessä äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Komissio ehdottaa määräaikaista toimenpiteitä, joilla pidennettäisiin Saksan ja Itävallan oikeutta poiketa matkustajia koskevasta verovapausjärjestelmästä. Poikkeussäädösten perusteella kyseiset valtiot ovat voineet vuodesta 1994 vuoden 1997 loppuun säilyttää verovapauden enimmäisarvon 75 ecussa muissa yhteisön jäsenvaltioissa voimassa olevan 175 ecun sijaan sellaisten tavaroiden osalta, joita tuovat maahan matkailijat, jotka tulevat Saksan ja Itävallan alueelle nämä valtiot muihin kuin Euroopan unionin jäsenvaltioihin tai Efta-maihin yhdistävien maarajojen kautta tai mahdollisesti rannikkomerenkulkuväylien kautta. Tällaisia maita ovat Puola, Tšekin tasavalta, Slovakia, Unkari ja Slovenia.

1.2. Saksa ja Itävalta perustelivat poikkeustoimenpiteitä niitä ensimmäistä kertaa anoessaan kotimarkkinoidensa ja itäisten rajanaapurien välisillä huomattavilla hintaeroilla sekä sillä, että niiden ja kyseisten maiden välisten maarajojen välittömässä läheisyydessä toimii useita verovapaita myymälöitä, jotka ”haittaavat kyseisten jäsenvaltioiden sisäistä kauppaa” ja ”aiheuttavat niille merkittäviä verotulojen menetyksiä”.

1.3. Komission ehdotukset vastaavat Saksan ja Itävallan viranomaisten esitystä jatkaa poikkeustoimenpiteen voimassaoloa vuoden 2002 loppuun asti. Tätä perusteltiin sillä, että edellä mainitut ilmiöt ovat pysyneet ennallaan tai vahvistuneet.

1.4. Vaikka komissio vahvistaakin aiempia poikkeustoimia koskevien neuvoston direktiivin 94/75/EY⁽²⁾ ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 3316/94⁽³⁾ soveltamisalat, se ehdottaa, että 1. tammikuuta 1999 alkaen siirrytään käyttämään uutta verovapautuksen enimmäisarvoa, joka on vähintään 100 ecua. Komissio ehdottaa myös, että Saksa ja Itävalta korottavat yhteisesti raja-arvoa asteittain siten, että ne voivat siirtyä viimeistään 1. tammikuuta 2003 soveltamaan kyseisiin tavariin yhteisön nykyistä enimmäisarvoa.

2. Yleistä

2.1. Komitea toteaa, että vaikka Saksassa ja Itävallassa on jo sovellettu usean vuoden ajan – vuodesta 1994 aina nykyhetkeen asti – säädöksiä, joiden perusteella kyseisillä mailla on oikeus poiketa matkustajia koskevas-

⁽¹⁾ EYVL C 273, 2.9.1998, s. 8.

⁽²⁾ EYVL L 365, 30.12.1994, s. 52.

⁽³⁾ EYVL L 38, 18.2.1995, s. 19.

ta yhteisön vero- ja tullivapausjärjestelmästä, Saksan ja Itävallan viranomaiset perustelevat poikkeustoimenpiteen jatkamista jatkuvilla taloudellisilla vaikeuksilla etenkin tekstiili-, elintarvike- ja rakennusmateriaalialoilla. Tämän vuoksi yhteisön järjestelmään kuuluvan normaalin 175 ecun verovapausraja-arvon välitön käyttöönotto haittaisi teollista sekä talous- ja sosiaalirakennetta edellä mainituilla raja-alueilla, joilla kasvu on jo nyt hitaampaa ja joiden työttömyysaste on korkeampi kuin kyseisten maiden muilla alueilla.

2.2. Komitea korostaa kuitenkin sitä, että poikkeustoimenpidettä sovellettaessa on noudatettava asetettuja suppeita määräaikoja ja sitä on purettava asteittain, jottei loukata yhtenäismarkkinoiden ja liittymistä edeltävän vahvistetun strategian mukaisen laajentumisprosessin logiikkaa. Komitea on käsitellyt strategiaa useaan otteeseen lausunnoissaan ja korostanut valmistelujen ja kumppanuuden tärkeyttä sekä sitä, että unionin olisi laajentumisvalmistelujen yhteydessä kiinnitettävä huomiota rajanylittävän ja alueellisen yhteistyön kehittämiseen. Komitea on ehdottanut, ”että Euroopan unioni jatkaa toimintasuunnitelmien muodossa antamaansa vahvaa tukea hakijamaiden välisen kauppavaihdon ja yhteistyön kehittämiseksi etenkin raja-alueilla ja naapurivaltioiden kesken”⁽¹⁾.

2.3. Komitea on samaa mieltä komission kanssa siitä, että kyseistä verovapautusta olisi korotettava vähintään 100 ecuun jo 1. päivästä tammikuuta 1999 lukien ja että enimmäisarvoa on korotettava asteittain aina vuoden 2002 loppuun asti, kunnes saavutetaan normaali, koko

⁽¹⁾ EYVL C 157, 25.5.1998.

Bryssel 15. lokakuuta 1998.

yhteisössä sovellettava enimmäisarvo. Komitean mielestä tällaisen korotuksen olisi oltava huomattava jo vuodesta 2000 lähtien, ja mikäli asianomaiset jäsenehdokasmaat toteuttavat konkreettisesti niille asetetun aikataulun siirtää sisämarkkinoita koskeva yhteisön säännöstö osaksi omaa lainsäädäntöään, enimmäisarvoa olisi yhteisöpolitiikan yhtenäisyyden vuoksi korotettava aiottua nopeammin kilpailuvääristymien estämiseksi.

3. Päätelmät

3.1. Komitea kannattaa – edellä mainitut seikat huomioon ottaen – komission ehdotuksia pidentää vielä (viimeisen) kerran niiden määräaikaisten ja asteittain supistuvien poikkeustoimenpiteiden voimassaoloa sovittun aikataulun mukaisesti, jotka koskevat matkustajien tuomiin tavaroihin sovellettavaa yhteisön verovapausjärjestelmää. Tässä yhteydessä on otettava huomioon, että Euroopan unionin on pantava nopeasti täytäntöön asianomaiset kansainväliset sitoumuksensa ja erityisesti sovellettava täysimääräisesti ja koko alueellaan Kioton yleissopimuksessa tullittomuudelle määrättyä 150 SDR:n (*special drawing rights*, erityisnosto-oikeus) enimmäisarvoa.

3.2. Komitea suosittaa myös, että asianmukaiset toimet Phare-ohjelmaan kuuluvien nykyisten tuki- ja yhteistyövälineiden, liittymistä valmistelevan uuden välineen sekä alueiden välisten ja rajanylittävien yhteisön yhteistyöaloitteiden puitteissa aloitetaan mahdollisimman pian, jotta edistetään ja nopeutetaan talous- ja työllisyys-tilanteen tervehtyttämistä sekä sisämarkkinasäännösten ja yhteisön tulli- ja verotuspoliittisten säästösten täydellistä soveltamista asianomaisilla alueilla.

*Talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheista:

- ”Ehdotus neuvoston direktiiviksi tietyntyyppisiä jäsenvaltioiden välisiä tavaroiden yhdistettyjä kuljetuksia koskevista yhteisistä säännöistä annetun neuvoston direktiivin 92/106/ETY muuttamisesta”, ja
- ”Ehdotus neuvoston direktiiviksi tiettyjen yhteisössä liikkuvien tieliikenteen ajoneuvojen suurimmista kansallisissa ja kansainvälisissä liikenteessä sallituista mitoista ja suurimmista kansainvälisissä liikenteessä sallituista painoista annetun neuvoston direktiivin 96/53/EY muuttamisesta”⁽¹⁾

(98/C 410/06)

Neuvosto päätti 31. heinäkuuta 1998 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 75 ja 84 artiklan nojalla pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainituista ehdotuksista.

Talous- ja sosiaalikomitean työvaliokunta antoi 8. syyskuuta ja 14. lokakuuta 1998 lausunnon valmistelun ”liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta” -jaoston tehtäväksi.

Talous- ja sosiaalikomitea nimitti 13.–15. lokakuuta 1998 pitämässään 358. täysistunnossa (lokakuun 15. päivän kokouksessa) pitämässään 358. täysistunnossa Edoardo Baglianon yleisesittelijäksi lausunnon kiireellisyyden vuoksi ja hyväksyi seuraavan lausunnon. Äänestystilassa annettiin 85 ääntä puolesta ja 6 vastaan 11:n pidättyessä äänestämästä.

1. Komission asiakirja

1.1. Komission asiakirjassa määritellään käsite ”yhdistetty kuljetus” (yhdistelmäkuljetus) uudelleen ja entistä laajemmin. Määritelmään sisältyvät nyt jäsenvaltioiden sisäiset sekä jäsenvaltion ja yhteisön ulkopuolisen maan väliset kuljetukset, jossa kuorma-auton, perävaunun, vetoautollisen tai vetoautottoman puoliperävaunun, vaihtokorin tai kontin kuljettamiseen käytetään peräkkäin eri kuljetusmuotoja edellyttäen, että

- kukin yksittäinen maantiesuosuus on enintään 20 prosenttia muulla mainitulla kuljetusmuodolla tai muilla mainituilla kuljetusmuodoilla suoritettavasta kokonaismatkasta;
- meri- tai sisävesiosuus olisi mahdollista suorittaa myös vastaavana maantiekuljetuksena.

1.2. Komission asiakirjan tarkoitus on edistää yhdistelmäkuljetuksia seuraavin toimin:

- ajoneuvoverosta myönnettävien alennusten laajentaminen kaikkiin yhdistelmäkuljetuksiin;
- viikonloppu- ja muiden vastaavien ajokieltojen poistaminen alku- ja loppuosuuksien maantiekuljetuksilta, jotka ovat yhdistelmäkuljetusten osia;
- neuvoston direktiivin 97/53/EY muuttaminen, jotta kaikissa EU:n jäsenvaltioissa sallitaan 44 tonnin enimmäispaino yhdistelmäkuljetuksissa.

1.3. Nyt käsiteltävänä olevat ehdotukset ovat tarpeellisia, koska tähän mennessä hyväksytyt yhdistelmäkuljetuksia koskevat toimet ovat olleet laajuudeltaan ja

vaikutukseltaan rajallisia, kuten komissio totesi direktiivin 92/106/ETY soveltamisesta 18. heinäkuuta 1997 antamassaan kertomuksessa.

2. Yleistä

2.1. Komitea on viime vuosina antamissaan lausunnoissa⁽²⁾ johdonmukaisesti korostanut, että on tärkeää parantaa yhdistelmäkuljetuksia ja laajentaa niiden käyttöä talouden, yhteiskunnan ja ympäristön kannalta kestävästi liikkuvuuden saavuttamiseksi.

2.2. Tämän vuoksi komitea kannattaa komission lähestymistapaa ja katsoo, että direktiivien 92/106/ETY ja 96/53/EY muutokset ovat tarpeen, jotta saavutetaan tavoitteet ja toteutetaan puitesuunnitelmat, joita komissio on ehdottanut direktiivejä edeltäneissä vihreissä ja valkoisissa kirjoissa.

⁽²⁾ TSK:n lausunto aiheesta ”Komission liikennelainsäädäntö-ohjelma – Yhteisen liikennepolitiikan toimintaohjelma 1995–2000”, EYVL C 39, 12.2.1996, s. 43.

TSK:n lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) yhteisön rahoitustuen myöntämisestä yhdistettyjen tavarankuljetusten edistämiseksi toteutettavia toimia varten”, EYVL C 89, 19.3.1997, s. 18.

TSK:n lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Intermodaalisuus ja intermodaaliset tavarankuljetukset Euroopan unionissa – Järjestelmäpohjainen lähestymistapa tavarankuljetuksiin – Strategiat ja toimet tehokkuuden, palvelujen ja kestävästi kehityksen edistämiseksi”, EYVL C 19, 31.1.1998, s. 25.

⁽¹⁾ EYVL C 261, 19.8.1998, s. 10-13.

2.3. Yhdistelmäkuljetusten osuus on ponnisteluista huolimatta vain 5 % maantierahdista Euroopassa (lukuunottamatta Alppien kautta kulkevaa liikennettä, jossa yhdistelmäkuljetusten osuus on yleensä 23 %). Merkittävää kehitystä ei siis ole tapahtunut lukuunottamatta tiettyjen maiden erityistilanteita. Maantiekuljetukset ovat lisääntyneet edelleen viime vuosina ja nousseet 22,8 % vuodesta 1990 vuoteen 1996, kun taas rautatiekuljetukset on vähentäneet huolestuttavasti (-14,6 %). Vuonna 1996, jolta tuoreimmat viralliset tiedot ovat peräisin, maantiekuljetusten osuus oli 73,6 % ja rautatiekuljetusten 13,9 %⁽¹⁾.

2.4. Toisaalta rautateiden liberalisointi ja yksityistäminen edistyvät hitaasti. Komissio on todennut⁽²⁾, että vain kaksi yhtymää tarjoaa direktiivin 91/440/ETY⁽³⁾ mukaisia kuljetuspalveluja. Myös rautateiden rahtiliikenteen valtaväylät⁽⁴⁾, joiden varaan l ajatella, että yksittäisiä ja irrallisia toimenpiteitä tehdään edelleen, koska kuljetusalan tasapainoon ja parantamiseen tähtäviä toimia voidaan tarkastella vain nykyistä laajemmassa ja yleisemmässä kehityksessä.

2.5. Näin ollen komission kahta ehdotusta on pidettävä todellisina toteutusvälineinä, jotka helpottavat ja edistävät yhdistelmäkuljetuksia suurin toimin metodologis-pragmaattisesta lähtökohdasta. Se muodostaa kehityksen, jossa jäsenvaltiot – läheisyysperiaatetta kunnioittaen – voivat ja niiden täytyy toimia.

2.6. Komitean mielestä on muutosehdotukset ovat tärkeitä ja myönteisiä, sillä:

- ehdotetuilla tavoitteilla pyritään parantamaan yhdistelmäkuljetusten kannattavuutta myös reiteillä, joilla yhdistelmäkuljetusten ei tällä hetkellä katsota olevan kannattavia eikä tuottavia, koska ne ovat 500 km:ä lyhyempiä, ja tällaisilla reiteillä pelkät maantiekuljetukset ovat kannattavampia;
- suunnitellut veroalennukset lisäävät maantiekuljetuksia harjoittavien pk-yritysten kiinnostusta yhdistelmäkuljetuksiin niin, että ne voivat siirtyä harjoittamaan kyseistä kuljetusmuotoa;

– yhdistelmäkuljetusten määritelmää on laajennettu sekä aluetta että kuljetustekniikkaa silmällä pitäen, ja poistettu näin tulkintaongelmia aiheuttaneita puutteita.

3. Erityistä

3.1. Muutokset direktiiviin 92/106/ETY

3.1.1. Määritelmät (1 artikla)

3.1.1.1. Komission lähtökohta on täysin kannatettava, sillä siinä laajennetaan yhdistelmäkuljetusten määritelmää kattamaan jäsenvaltioiden sisäiset sekä jäsenvaltioiden ja yhteisöön vielä kuulumattomien maiden väliset yhdistelmäkuljetukset. Maantiekuljetusosuuden enimmäispituuden määrittely 20 prosenttiin muilla tavoilla kuljetettavasta matkasta on riittävän kaukonäköistä.

3.1.1.2. Kuten komissio toteaa, kyseinen direktiivi ei niinkään edistä maantieajoneuvojen rautatiekuljetuksia⁽⁵⁾, sillä tällaisten yhdistelmäkuljetusten maantieosuudet muodostavat usein huomattavan suuren osan kokonaismatkasta. Komitea ehdottaa komissiolle, että se varaisi mahdollisuuden verohelpotuksiin kyseistä tekniikkaa varten, sillä sen käyttö on merkittävää erityisesti ekologisesti herkällä reiteillä (esimerkiksi Alppien ylitys).

3.1.1.3. Myös käsitettä ”lyhyet lauttamatkat” olisi tarkennettava (komission asiakirjan italiankielisessä versiossa käytetään ilmaisua ”*attraversamento di bracci di mare [mediante traghetto]*”, ”lyhyet merimatkat [lautalla]”, suom. huom.) Määritelmää on vaikea soveltaa käytännössä, jollei lueta mukaan lyhyitä lauttamatkoja. Myös rajoitus, jonka mukaan ”yli puolta” vesikuljetuksiin käytetystä matkasta ”ei voida välttää kaupallisesti kannattavassa liikenteessä”, olisi ilmaistava selkeämmin.

3.1.2. Maantieajoneuvojen verot (6 artiklan 1 kohta)

3.1.2.1. Komission asiakirjassa ei painoteta teknisesti yksittäisistä siirroista aiheutuvien kulujen määrällistä arviointia. Tämä herättääkin epäilyjä veroalennusten tai palautusten todellisesta määrästä, joka on vähintään 18 ecua siirtoa kohti. Ottaen huomioon valvonnan vaikeudet olisi komitean mielestä parempi ottaa käyttöön jälkikäteen maksettava kertakorvaus, jota ei ole sidottu pelkästään ajoneuvoveroon, vaan myös mahdollisiin moottoritiemaksuihin ja muihin matkakuluihin. Komitean suotavampana pitämä vaihtoehto on kuitenkin ajoneuvoveron kokonaiskorvaus, vaikka tietyt maat alentavatkin parhaillaan ajoneuvoveroa ja ovat kiristämässä polttoaineen verotusta.

⁽⁵⁾ Kuljetustekniikka, jossa maantieajoneuvo kokonaisuudessaan (vetoauto sekä perävaunu tai puoliperävaunu) sekä kuljettaja kuljetetaan rautateitse (vetoauton kanssa suoritettava yhdistelmäkuljetus).

(1) Pääosasto VII, ”Transports in figures 1998”.

(2) KOM(1998) 202 lopull., annettu 31.3.1998, ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille yhteisön rautateiden kehittämisestä annetun direktiivin 91/440/ETY täytäntöönpanosta ja vaikutuksesta sekä oikeudesta käyttää rautateiden infrastruktuuria rahtiliikenteeseen”.

(3) Neuvoston direktiivi 91/440/ETY yhteisön rautateiden kehittämisestä, EYVL L 237, 24.8.1991, s. 25.

(4) Euroopan laajuiset rautateiden rahtiliikenteen valtaväylät.

3.1.3. Ajokiellon poistaminen (9a artikla)

3.1.3.1. Viikonloppuisin, öisin ja yleisinä juhlapäivinä sovellettavien ajokieltojen poistaminen vaatii tarkkaa tievalvontaa mahdollisten väärinkäytösten estämiseksi. Komitea kiinnittää huomiota kyseisen toimenpiteen sosiaalisiin vaikutuksiin, sillä kuorman lastaaminen ja purkaminen normaalin työajan ulkopuolella esim. juhlapäivinä voi vaatia sitä, että kuljetusvälineen ja kuljettajan on oltava lastaajan käytettävissä. Lisäksi lastaajalla on oltava käytettävissään tarvittava henkilökunta tavaran vastaanottamista ja luovuttamista varten.

4. Päätelmät

4.1. Talous- ja sosiaalikomitea korostaa kannattavansa direktiiviehdotuksen sisältämiä esityksiä ja niiden

tavoitteita. Komitea on vakuuttunut siitä, että on toimitettava kaikin tavoin yhdistelmäkuljetusten edistämiseksi. Yhdistelmäkuljetukset voivat osaltaan vaikuttaa tehokkaasti kestäväen liikkuvuuden toteuttamiseen myös talouden ja kaupan kestäväen kehitystä silmällä pitäen ja ympäristöä kunnioittaen.

4.2. Komitea suosittaa kuitenkin, että:

- muotoillaan artikla 1 nykyistä selkeämmin;
- mahdollistetaan toimet, joilla helpotetaan maantiejoneuvojen rautatiekuljetuksia etenkin ympäristön kannalta herkillä reiteillä;
- pohditaan uudelleen veroalennusmekanismia ottaen huomioon myös valvonnan vaikeudet;
- toimivaltaiset viranomaiset valvovat tilannetta maanteillä mahdollisten väärinkäytösten estämiseksi.

Bryssel 15. lokakuuta 1998.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) tietyille ammattinsa harjoittamisesta tilapäisesti estyneille maidon tai maitotuotteiden tuottajille esitettävästä korvaustarjouksesta”⁽¹⁾

(98/C 410/07)

Neuvosto päätti 29. syyskuuta 1998 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 43 ja 198 artiklan nojalla pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Talous- ja sosiaalikomitea päätti nimittää Staffan Nilssonin lausunnon yleisesittelijäksi.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 13.–15. lokakuuta 1998 pitämässään 358. täysistunnossa (lokakuun 15. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 99 ääntä puolesta, yksi vastaan kenenkään pidättymättä äänestämästä.

1. Taustaa

1.1. Kun maito- ja maitotuotealalla otettiin vuonna 1984 käyttöön lisämaksujärjestelmä ja siis maidon yhtenäinen kiintiöjärjestelmä yksittäistasolla, jäivät tietyt tuottajat, jotka eivät olleet toimittaneet tai myyneet maitoa tiettyinä aikana ennen järjestelmän käyttöönottoa, sen ulkopuolelle. Komission perusteluna ulkopuolelle jättämiselle oli, että kyseiset tuottajat olivat osallistuneet neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1078/77 käyttöön otettuun erityisjärjestelmään ja olivat komission mukaan tehneet sen vuoksi asetuksen mukaisen erillisen sitoumuksen, eivätkä näin ollen olleet oikeutettuja kiintiöön.

1.2. Osa näistä tuottajista vei asian oikeuteen. Yhteisön tuomioistuimien antoi sen jälkeen eräitä tuomioita, joilla tietyt yhteisön lainsäädännön säännökset julistettiin mitättömiksi. Neuvoston asetusta (ETY) N:o 857/84 muutettiin sittemmin asetuksilla (ETY) N:o 764/89 ja (ETY) N:o 1639/91. Näiden muutosten myötä viitemääriä voitiin myöntää tietyn erityisehdoin.

1.3. Muutama asianosainen tuottaja jätti myös korvausvaatimuksen tappioista, joita he olivat kärsineet. Tuomioistuimien totesi vuonna 1992 antamassaan tuomiossa, että neuvoston ja komission oli korvattava nämä tappiot. Neuvosto hyväksyi asetuksen (ETY) N:o 2178/93, jonka perusteella maksettiin korvauksia lähes 80 %:lle asianomaisista tuottajista (mikä vastaa 7000:ta korvausvaatimusta).

1.4. Uudet säännöt, joiden ulkopuolelle jäivät tietyt tuottajat, aiheuttivat kuitenkin edelleen eräitä ongelmia. Vuonna 1997 annetussa tuomiossa neuvosto ja komissio veloitettiin korvaamaan asianomaisten tuottajien kärsimät vahingot. Tuottajia, joilla on periaatteessa oikeus korvaukseen, on noin 1 900.

1.5. Komission ehdotuksella pyritään vahvistamaan järjestelyt näiden korvausten suorittamiseksi.

2. Komission ehdotuksen sisältö

2.1. Komissio tekee eräitä ehdotuksia säännöiksi, joiden avulla ratkaistaan, missä tapauksissa ja miten korvauksia myönnetään. Komissio ilmoittaa käsiteltävänä olevan asetusehdotuksen myötäilevän hyvin läheisesti aiempaa asetusta (ETY) N:o 2178/93, jonka perusteella sovittiin pääosa korvausvaatimuksista kyseisissä tapauksissa.

2.2. Komissio esittää myös, että sille myönnetään valtuudet päättää korvaustarjousten tekemisestä tapauksissa, joissa oikeudenkäynti on jo aloitettu ja jotka on selvitettävä.

3. Komission ehdotusta koskevat huomautukset

3.1. Lisämaksuja ja viitemääriä koskevan järjestelmän (kiintiöjärjestelmän) käyttöönotto oli oikeudellisesti näkökulmasta katsottuna hyvin arkaluontoinen toimenpide, sillä se vaikutti jokaisen tuottajan yksittäisiin elinkeinomahdollisuuksiin.

3.2. Komission ehdotus oli ilmeisesti muotoiltu siten, että oli mahdotonta ottaa huomioon kaikkia yksittäisen tuottajan oikeuksiin vaikuttavia näkökohtia.

3.3. Samalla on todettava, että maitokiintiöjärjestelmää koskevien määräysten käyttöönotto oli hyvin monimutkaista, ja yksilön oikeutta, mutta samalla myös yksittäisten tuottajien oikeutta ja heidän välistään oikeudenmukaisuutta koskevien ongelmattomien sääntöjen laadinta oli huomattavan vaikeaa.

3.4. Asioiden oikaisun viipyminen markkinavuodesta 1992/1993 tähän vuoteen asti ei ole hyväksyttävää huolimatta siitä, että suurin osa tapauksista on hoidettu ja asianomaiset ovat saaneet korvauksen tappioistaan.

3.5. Siksi on nyt erityisen tärkeää, että komissio ja neuvosto todellakin selvittävät nämä ongelmat lopullisesti. Ehdotus komissiolle myönnettävistä valtuuksista on sen tähden olennainen, jotta jäljellä olevat tapaukset voidaan ratkaista.

⁽¹⁾ EYVL C 273, 2.9.1998, s. 3.

3.6. Ehdotuksen 11 artiklassa säädetään korvaukseen lisättävästä korosta, jota maksetaan viimeksi mainituille asianosaisille 9. päivästä joulukuuta 1997, eli siitä päivästä, jolloin ensimmäisen asteen tuomioistuin antoi tuomionsa velvoittaen yhteisön korvaamaan tappiot. Koronmaksukautta olisi tässä tapauksessa kohtuullista jatkaa ennemminkin vuoteen 1993, koska komissio ja neuvosto laativat silloin säännöt, joissa kyseiset tuottajat jätettiin oikaisun ja korvausten ulkopuolelle. Artiklan

sisältämä ehdotus koron maksamatta jättämisestä tapauksissa, joissa tuottaja ei ole toimittanut riittäviä tietoja, jättää lisäksi aivan liikaa tulkinnan varaa asianomaiselle viranomaiselle.

3.7. Komitea kannattaa muilta osin komission ehdotusta, mutta kehottaa komissiota selvittämään kiireesti jäljellä olevat tapaukset, jotta asiaan saadaan lopullinen ratkaisu.

Bryssel 15. lokakuuta 1998.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI
